

Podstawowe zadania dyrektorów szkół i przedszkoli z zakresu ochrony przeciwpożarowej

Zdajemy sobie sprawę z trudności jakie mogą występować przy realizacji zadań z zakresu ochrony przeciwpożarowej nałożonych na dyrektorów szkół i przedszkoli przez obowiązujące akty prawne, szczególnie wobec ograniczonych możliwości finansowych. Uważamy jednak, że wspólną troską powinno być bezpieczeństwo dzieci powierzonych opiece nauczycieli. Wyrażamy nadzieję, że informacje te będą pomocne przy wykonywaniu trudnej i odpowiedzialnej pracy zarządzania placówką oświatową. Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej (J.t.: Dz. U. z 2016 r., poz. 191; sprost.: Dz. U. z 2016 r., poz. 298) właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu (dyrektor szkoły, przedszkola) zapewniając jego ochronę przeciwpożarową obowiązują jest w szczególności:

1. Przestrzegać przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technicznych.
2. Wyposażyć budynek, obiekt lub teren w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz środki gaśnicze zgodnie z obowiązującymi zasadami.
3. Zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie lub na terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji.
4. Przygotować budynek, obiekt lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej.
5. Ustalić sposoby postępowania na wypadek pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Warunki techniczne jakim powinny odpowiadać budynki i związane z nim urządzenia ustala rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2002 r. Nr 75, poz. 690 z późniejszymi zmianami).

Szczegółowe zasady ochrony przeciwpożarowej i zabezpieczenia przeciwpożarowego budynków, innych obiektów budowlanych i terenów oraz wyposażenia ich w sprzęt, urządzenia przeciwpożarowe i ratownicze reguluje rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 czerwca 2010 roku w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r. Nr 109, poz. 719), które nakłada m.in. obowiązek wykonania „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego”. Instrukcja powinna określać:

- 1). warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia obiektu, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego, magazynowania (składowania) i warunków technicznych obiektu, w tym zagrożenia wybuchem,
- 2). określenie wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądowi technicznemu i czynnościom konserwacyjnym,

sposób poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym stosowanych w obiekcie urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic,

3). sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia,

4). sposoby zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, jeżeli takie prace są przewidywane,

5). warunki i organizację ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania,

6). sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji,

7). zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących ich stałymi użytkownikami,

8). plany obiektów, obejmujące także ich usytuowanie, oraz terenu przyległego, z uwzględnieniem graficznych danych dotyczących w szczególności:

a). powierzchni, wysokości i liczby kondygnacji budynku,

b). odległości od obiektów sąsiednich,

c). parametrów pożarowych występujących substancji palnych,

d). występującej gęstości obciążenia ogniowego w strefie pożarowej lub w strefach pożarowych,

e). kategorii zagrożenia ludzi, przewidywanej liczby osób na każdej kondygnacji i w poszczególnych pomieszczeniach,

f). lokalizacji pomieszczeń i przestrzeni zewnętrznych zaklasyfikowanych jako strefy zagrożenia wybuchem,

g). podział obiektu na strefy pożarowe,

h). warunków ewakuacji, ze wskazaniem kierunków i wyjść ewakuacyjnych,

i). miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, kurków głównych instalacji gazowej, materiałów niebezpiecznych pożarowo oraz miejsc usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,

j). wskazania dojeżdżać do dźwigów dla ekip ratowniczych,

k). hydrantów zewnętrznych oraz innych źródeł wody do celów przeciwpożarowych,

l). dróg pożarowych i innych dróg dojazdowych, z zaznaczeniem wjazdów na teren ogrodzony,

9). Wskazanie osób lub podmiotów opracowujących instrukcję.

Do zapoznania się z instrukcją i przestrzegania jej ustaleń zobowiązani są wszyscy pracownicy, bez względu na rodzaj wykonywanej pracy i zajmowane stanowisko. Przyjęcie do wiadomości postanowień instrukcji pracownicy potwierdzają w oświadczeniu własnoręcznym podpisem, które powinno być włączone do akt osobowych pracownika

Postanowienia instrukcji obowiązują również pracowników firm i przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą lub wykonujących jakiegokolwiek prace na terenie obiektu. Dyrektor szkoły lub osoba wyznaczona przez niego ma prawo i obowiązek kontrolować wykonawców bądź najemców w zakresie realizacji w/w ustaleń i przestrzegania przez ich pracowników postanowień instrukcji. Opracowanie takiej instrukcji można zlecić firmie za odpłatnością. W przypadku wystąpienia zagrożenia może nastąpić konieczność przeprowadzenia ewakuacji osób i mienia ze wszystkich obiektów. Decyzję o podjęciu ewakuacji podejmuje dyrektor szkoły/przedszkola lub jego zastępca. Decyzja o zarządzaniu ewakuacji musi uwzględniać informacje o zakresie ewakuacji, liczbie osób przewidzianych do ewakuacji, sposobach i kolejności opuszczania obiektu, a także określać drogi i kierunki oraz przewidzieć możliwość zakwaterowania osób ewakuowanych. Do ewakuacji ludzi nie wolno używać dźwigów osobowych (wind). W celu zapewnienia szybkiej i skutecznej ewakuacji osób oraz mienia a w szczególności w przypadku konieczności ewakuacji osób niepełnosprawnych, należy dokonać oceny warunków ewakuacji w najbardziej ekstremalnych warunkach (pora wieczorna wymagająca sztucznego oświetlenia budynku, maksymalna ilość uczniów, przebywanie dzieci z najmłodszych grup wiekowych). Zaleca się przeprowadzenie praktycznego sprawdzenia możliwości ewakuacji dzieci i młodzieży, z częstotliwością ustaloną przez dyrektora szkoły/przedszkola – 2 razy w roku. Umożliwi to określenie czasu niezbędnego do opuszczenia budynku, w razie konieczności przeprowadzenia ewakuacji, wynikającej z powstania pożaru czy innego miejscowego zagrożenia, np. podłożenia ładunku wybuchowego.

Pracownicy szkoły powinni być zaznajamiani z przepisami przeciwpożarowymi. Należy to realizować w formie szkoleń. Szkoleniem należy objąć wszystkich pracowników szkoły, których obowiązkiem jest uczestnictwo w szkoleniu. Szkolenie wstępne i specjalistyczne jest jednorazowe. Szkolenie podstawowe powinno być organizowane nie rzadziej niż co 6 lat. Szkolenie powinno być udokumentowane. Dokumentację stanowi oświadczenie pracownika o zapoznaniu się z określoną problematyką z zakresu ochrony przeciwpożarowej. Druki oświadczeń należy przechowywać w teczkach osobowych pracowników. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 czerwca 2010 roku w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r. Nr 109, poz. 719) obiekty szkoły powinny być wyposażone w podręczny sprzęt gaśniczy. Jedna jednostka sprzętu o masie środka gaśniczego 2 kg powinna przypadać na każde 100 m². Sprzęt należy umieszczać w oznakowanych widocznych miejscach nie narażonych na uszkodzenie

mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła (piece, grzejniki). Odległość dojścia do sprzętu nie powinna być większa niż 30 m. Należy pamiętać o terminowym poddawaniu sprzętu badaniom technicznym i czynnościom konserwacyjnym. Czynności te powinny być przeprowadzone nie rzadziej niż raz na rok a ich zakres powinien być zgodny z instrukcją obsługi ustaloną przez producenta. Polska Norma określa, że budynki dydaktyczne do 12 m wysokości o powierzchni powyżej 1000 m² powinny być wyposażone w hydranty wewnętrzne. Należy również pamiętać o sprawności instalacji będących w budynkach użytkowanych przez szkoły. Zgodnie z ustawą Prawo budowlane obiekty budowlane powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę:

1). okresowej kontroli co najmniej raz w roku, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i sprawności instalacji gazowych oraz przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych), przeprowadzanej przez osoby posiadające kwalifikacje w rzemiośle kominarskim,

2). okresowej kontroli co najmniej raz na 5 lat badaniom instalacji elektrycznej i piorunochronnej w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, odporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów przeprowadzane przez osobę posiadającą kwalifikacje wymagane przy wykonywaniu dozoru i usług w zakresie urządzeń energetycznych i gazowych.

Szkoły, a w szczególności sale gimnastyczne są miejscem organizacji studniówek, balów czy dyskotek z udziałem powyżej 50 osób. Obowiązują wówczas organizatorów zasady bezpieczeństwa zawarte w wytycznych dla organizatorów tych imprez, które są sporządzone na podstawie obowiązujących przepisów.

Celem zachowania bezpieczeństwa pożarowego w szkole i poza jej granicami ważne jest kształtowanie nawyków i zachowań młodzieży. Popularyzując wśród dzieci i młodzieży znajomości przepisów przeciwpożarowych, zasad postępowania na wypadek pożaru oraz praktycznych umiejętności posługiwania się podręcznym sprzętem gaśniczym i techniką pożarniczą, poznawania tradycji, historii i organizacji ochrony przeciw pożarowej organizowany jest już od 30 lat Turniej Wiedzy Pożarniczej. Zainteresowanie młodych ludzi problematyką bezpieczeństwa pożarowego jest to sukces nie tylko strażaków, ale również nauczycieli i wszystkich tych, którzy zdają sobie sprawę jak ważne jest wyrabianie prawidłowych nawyków poprzez organizację imprez propagujących bezpieczne zachowanie dzieci i młodzieży